

REFERAT Handicaprådet d. 24-08-2026

Mødedato Mandag d. 24. august 2026 kl. 16:00

Mødested Klosterhallen

Indholdsfortegnelse

Gensidig orientering.....	3
Høring budgetmateriale 2027 inden budgetseminar - Handicaprådet.....	4
Høring af tilbudsmateriale på ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg.....	5
Justering af rammer for afholdelse af valg i Tønder Kommune.....	7
Forslag til politisk mødekalender 2027.....	11
Eventuelt.....	12

Gensidig orientering

Beslutningstema

Orientering om diverse fra Handicaprådsmedlemmer.

Sagsfremstilling

1. Orientering fra udvalgsformanden
2. Orientering fra forvaltningen
 1. Kommunal bekymring for servicehunde-området (3. fremsendelse). Vedlægges til orientering.
3. Orientering fra udvalgsmedlemmer

INDSTILLING

DIREKTØREN FOR SENIOR & SOCIAL INDSTILLER,

at Handicaprådet får en orientering og gensidigt drøfter de relevante punkter.

BESLUTNING

Rundsendt invitation på mødet til Handicapugen i uge 49. Vedlægges referatet.

Der er kommet svar fra Socialministeren vedrørende bekymring om servicehundeområdet. Vedlægges referatet.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen og Randi Damsted deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.

Høring budgetmateriale 2027 inden budgetseminar - Handicaprådet

Beslutningstema

Handicaprådet drøfter budget materialet for budget 2027 inden budgetseminaret med mulighed for at afgive kommentarer hertil.

Sagsfremstilling

Ifølge den godkendte tidsplan for budgetlægningen 2027-2030 afvikles budgetseminaret den 2. og 3. september 2026.

Inden seminaret har Kommunalbestyrelsen givet de høringsberettigede mulighed for at komme med kommentarer til det materiale, der anvendes som grundlag for de politiske drøftelser på budgetseminaret.

Materialet offentliggøres den 19. august 2026 og eftersendes. Høringsperioden løber fra den 19. august til den 31. august med frist kl. 12.00.

Handicaprådet skal fremsende eventuelle kommentarer og bemærkninger til Økonomichefen Jenny Hansen/Udviklingskonsulent Rikke Højland Nielsen. Materialet vil herefter indgå som en del af Kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag på budgetseminaret.

Mellem 1. og 2. behandling vil budgetforslaget blive sendt i høring i HMU, 60+ Seniorråd, Handicapråd, Fritidsforum og BUPL.

INDSTILLING

STABSCHEF FOR ØKONOMI, LØN & IT INDSTILLER,

at materialet drøftes og eventuelle kommentarer fremsendes.

BESLUTNING

Handicaprådet er tilfreds med oplægget til budget 2027. I forbindelse med nye projekter i oplægget skal der meget gerne indtænkes tilgængelighed og universel design.

Handicaprådet vil gerne høres og komme med bidrag til gode løsninger. Projekterne kan blive dyrere, hvis ikke tilgængeligheden bliver indtænkt fra begyndelsen.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen og Randi Damsted deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.

Høring af tilbudsmateriale på ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg

Beslutningstema

Høring af materiale til tilbudsindhentning på ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg til kommunerne i Sydjysk Indkøbsfællesskab (SIF).

Historik

Udbuddet har tidligere været gennemført i det tidligere indkøbsfællesskab Sydjysk Udbudssamarbejde bestående af Haderslev Kommune, Aabenraa Kommune og Tønder Kommune. Tønder Kommune er tiltrådt i et nyt indkøbsfællesskab. Derfor gennemføres tilbudsindhentningen nu i regi af SIF (Sydjysk Indkøbsfællesskab) bestående af Haderslev Kommune, Aabenraa Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune, Vejen Kommune og Vejen Kommune.

Sagsfremstilling

Rådet skal i denne sag afgive høringssvar på tilbudsmaterialet, da ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg er omfattet af Serviceloven § 112, hvilket forpligter kommuner til at foretage høring i de kommunalt nedsatte ældre- og handicapråd jf. retssikkerhedslovens § 30 og 37a, stk. 2.

Sydjysk Indkøbsfællesskab (SIF), der er et indkøbsfællesskab mellem Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Varde Kommune, Vejen Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune, er i gang med udarbejdelse af tilbudsmaterialet til en prisaftale på levering af ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg. Dette med henblik på at indgå en prisaftale, som kommunen kan bevillige efter. Den enkelte borger har jf. Serviceloven § 112 frit leverandørvalg på området, men borgeren får kun udbetalt tilskud i henhold til prisaftalen.

Kommunerne har vurderet, at det for ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg, er fordelagtigt at gennemføre en tilbudsindhentning og indgå en prisaftale frem for et EU-udbud. Af bilaget "Redegørelse for valg af prisaftale frem for EU" fremgår en uddybende begrundelse for valget.

Formålet med anskaffelsen er at etablere en økonomisk bæredygtig og administrativt smidig ordning for borgernes anskaffelse af ortopædisk fodtøj, fodindlæg og skoforhøjelser efter Servicelovens § 112. Området er præget af et betydeligt frit leverandørvalg, mange leverandører på markedet og individuelle hensyn i borgernes behov. En prisaftale vil fastsætte ensartede tilskudspriser og rammer uden at binde kommunen til én bestemt leverandør.

I udarbejdelsen af tilbudsmaterialet er brugerinddragelsen sket ved deltagelse af brugergruppemedlem udpeget af Dansk Handicapforbund. Brugergruppemedlemmet har haft materialet til kommentering, og der er taget højde for input og tilpasninger i materialet både fra brugergruppemedlemmet samt sagsbehandlere i kommunerne med faglig ekspertise indenfor produktområdet.

Punktet behandles samtidig på Handicaprådets samt Seniorrådets udvalgsmøde.

Lovgrundlag

Serviceoven § 112

INDSTILLING

STABSCHEF FOR ØKONOMI, LØN OG IT, JENNY HANSEN, INDSTILLER,

at der afgives høringssvar på det vedhæftede materiale.

BESLUTNING

Handicaprådet finder det meget positivt, at brugerinddragelsen er sket ved deltagelse af brugergruppemedlem udpeget af Dansk Handicapforbund, samt sagsbehandlere i kommunerne med faglig ekspertise indenfor produktområdet, som har kunnet komme med input. Handicaprådet kan tilslutte os det fælleskommunale udbud på ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg, så længe der er inkluderet instruktion for at sikre den korrekte brug af dem.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen og Randi Damsted deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.

Justering af rammer for afholdelse af valg i Tønder Kommune

Beslutningstema

I denne sag skal Økonomiudvalget træffe principbeslutning om justering af rammerne for afholdelse af valg i Tønder Kommune, hvorefter det udarbejdede forslag til justering af rammerne sendes i høring hos de lokale partiforeninger, Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og de berørte lokalråd forinden behandling i Kommunalbestyrelsen.

Historik

I forbindelse med valgbestyrelsesmøderne forud for kommunalvalget (KV 25) i 2025 og igen i forbindelse med det netop afviklede folketingsvalg (FT 26), opfordrede valgbestyrelsen forvaltningen til at se på antallet af afstemningssteder.

Der har siden kommunesammenlægningen i 2007 været 22 afstemningssteder i Tønder Kommune. I 2014 behandlede Økonomiudvalget et forslag om sammenlægning af Sdr. Sejerslev og Højer, Visby og Bredebro, Branderup og Agerskov, samt Nr. Løgum og Løgumkloster. Vedtagelse af forslaget ville have reduceret antallet af afstemningssteder i Tønder Kommune fra 22 til 18. Økonomiudvalget besluttede at sende forslaget i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, Ældrerådet og Landdistriktsudvalget.

På baggrund af de indkomne høringssvar fra de politiske partier, blev det vurderet, at der ikke umiddelbart var flertal for ændring af de nuværende valgdistrikter, udover afstemningssted Sdr. Sejerslev. Det blev derfor besluttet ikke at arbejde videre med sagen, da det med processen forbundne ressourceforbrug ikke blev vurderet at være proportionelt med gevinsten ved ændring af alene ét afstemningssted.

Sagsfremstilling

På baggrund af opfordringen fra valgbestyrelsen har forvaltningen evalueret strukturen af afstemningssteder efter de seneste valg, og udarbejdet dette forslag til rammer for, hvordan en omstrukturering af valgdistrikterne kan imødekomme nuværende og fremtidige krav til afvikling af valghandlinger i Tønder Kommune.

Den primære begrundelse for omstrukturering af valgdistrikterne er, at den demografiske udvikling i kommunen gør det hensigtsmæssigt at afvikle valgene mere effektivt ved at samle vælgere på færre, men større, afstemningssteder. En sammenlægning vil samtidig reducere behovet for valgstyrere og øvrigt personale, idet alle afstemningssteder – uanset størrelse – skal bemannes med mindst 5 valgstyrere og 1 tilforordnet vælger, foruden 1 administrativ valgsekretær samt et antal administrative tællere. Erfaringerne viser, at det har været udfordrende for de lokale partiforeninger at bemane alle 22 afstemningssteder fuldt ud ved de seneste valg. En sammenlægning af valgdistrikter vil medføre et minimalt øget behov for valgstyrere eller tilforordnede vælgere på de største steder, og dermed reducere behovet for valgstyrere og tilforordnede vælgere samlet set.

Siden KV 25 anvendes der digitale valglister på alle afstemningssteder, hvilket markant reducerer ekspeditionstiden ved afstemningsbordene. Digitaliseringen medfører øgede krav til

valgstyrernes IT-kompetencer og IT-ressourcer for at sikre den nødvendige support på valgdagen. Dette krav er vanskeligt at imødekomme med det nuværende antal IT-medarbejdere og antallet af fysiske afstemningssteder.

Derudover har den generelle digitalisering og udviklingen i samfundet medført øgede krav til valgberedskab og sikkerhed. Samtidig er kravene til handicaptilgængelighed og hjælpemidler på valgstederne stigende, hvilket er vanskeligere at imødekomme på de mindre afstemningssteder. Forvaltningen oplever som følge heraf udfordring med udbuddet af egnede afstemningssteder i alle 22 valgdistrikter. Dette bl.a. fordi afstemningsstederne skal kunne imødekomme krav til handicaptilgængelighed, og at forvaltningen, som et led i nye krav til beredskabssetup, skal anviser backup afstemningssteder, hvilket langt fra er muligt i alle valgdistrikter i dag.

I nogle valgdistrikter er udbuddet af relevante, fysiske lokationer til afholdelse af valg yderst begrænset. Dette giver aktuelt en udfordring for Sdr. Sejerslev valgdistrikt, hvor det tidligere afstemningssted i forsamlingshuset pt. er under konkursbehandling, og det derfor er usikkert, om der fortsat kan afvikles valg i lokalerne.

Som supplement kan det oplyses, at fra kommunalvalget i 2021 til kommunalvalget i 2025 er antallet af afstemningssteder reduceret med 69 på landsplan, mens stemmeprocenten steg fra 67,2% i 2021 til 69,2% i 2025. I de sønderjyske kommuner har Haderslev reduceret antallet af valgsteder fra 34 til 22 valgsteder svarende til 35 %. De øvrige sønderjyske kommuner har ikke reduceret antallet af valgsteder i seneste kommunalvalsperiode.

Stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit i de sønderjyske kommuner ved Kommunalvalget 2025.

Data jf. Valg.dk

Kommune	Tønder	Aabenraa	Sønderborg	Haderslev
Antal afstemningssteder	22	18	17	22
Antal stemmeberettigede	29.002	46.882	59.907	44.504
Antal stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit	1.318	2.605	3.524	2.023

Se bilag 1 for antal stemmeberettigede og antal afgive stemmer på Tønder Kommunes 22 nuværende afstemningssteder ved Kommunalvalget 2025.

Der tages udgangspunkt i data fra Kommunalvalget, da der her er flere stemmeberettigede i Tønder Kommune end ved Folketingsvalget, grundet krav om dansk statsborgerskab.

Forslag til justering af rammer

På baggrund af ovenstående foreslås at afstemningssteder med under 500 stemmeberettigede flyttes til et nærliggende afstemningssted, bortset fra Rømø. Rømø vil, hvis der ses bort fra

dæmningen, være omfattet af valglovens § 54, stk. 5 om mulighed for at brevstemme på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningssted. Herudover foreslås det, at afstemningssted Nørre Løgum flyttes til Løgumkloster grundet den korte geografisk afstand. Med forslaget reduceres de nuværende 22 valgsteder til 16 valgsteder.

	Nuværende afstemningssted	Antal stemmeberettigede KV / FV	Nærtliggende afstemningssted	Afstand i km.*
1	Branderup	392 / 336	Agerskov	4,7
2	Visby	411 / 358	Bredebro	6,9
3	Sdr. Sejerslev	458 / 346	Højer	3,7
4	Vodder	463 / 383	Brøns	8,1
5	Døstrup	498 / 391	Skærbæk	5,8
6	Nørre Løgum	1.011 / 896	Løgumkloster	1,5

*Afstand er målt fra afstemningssted til afstemningssted.

Supplerende tiltag

Justering af valgdistrikterne kan ikke stå alene i forhold til at fastholde vælgernes opmærksomhed på at deltage i demokratiet og stemme til valghandlinger, men bør suppleres af øvrige relevante tiltag.

Med inspiration fra andre kommuner, eksempelvis Haderslev Kommune, kan der etableres pop-up brevstemmesteder efter behov indenfor det geografiske område, der tidligere har udgjort et særskilt valgdistrikt inden sammenlægning. Valgbestyrelsen bemyndiges til at justere brugen af pop-up brevstemmesteder efter behov.

Muligheden for at brevstemme på nuværende brevstemmesteder og brevstemning i eget hjem synliggøres yderligere. Brevstemmestederne gøres let tilgængeligt med tilpassede åbningstider. Valgbestyrelsen bemyndiges til at fastsætte tilpassede åbningstider efter behov, så tilgængeligheden forbedres.

ØKONOMI

Det forventes, at justeringen af rammerne for afholdelse af valg ikke vil medføre øgede udgifter, og kan afholdes inden for nuværende ramme.

INDSTILLING DIREKTIONEN INDSTILLER,

at der træffes principbeslutning om justering af rammer for valgaftoldelse i Tønder Kommune,

at valgbestyrelsen bemyndiges til at træffe beslutningen om brevstemmesteder i overensstemmelse med forslaget,

at Økonomiudvalget sender forslaget til justering af rammerne i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og berørte lokalråd, og

at indstillingen med de indkomne høringssvar, videresendes til Kommunalbestyrelsen.

Beslutning fra Økonomiudvalgsmøde den 21. maj, pkt. 6:

Økonomiudvalget sender forslaget til høring hos de nævnte parter, og afventer stillingtagen til efter at høringssvar er modtaget retur.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.

BESLUTNING

Handicaprådet har forståelse for, at der skal reduceres i antallet af afstemningssteder. Det skal sikres, at tilgængeligheden er i orden.

Jan Fogh kan ikke tilslutte sig beslutningen og ønsker ikke at steder nedlægges, da det drejer sig om demokratiske rettigheder.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.

Forslag til politisk mødekalender 2027

Beslutningstema

Udvalget træffer beslutning om forslag til politisk mødekalender 2027 for eget område. Herefter sendes den samlede mødekalender til endelig godkendelse i Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Jf. Styrelsesloven skal Kommunalbestyrelsen beslutte hvornår og hvor ordinære møder skal afholdes. Mødeplanen med tid og sted for møderne skal offentliggøres i begyndelsen af hvert regnskabsår.

Administrationen har udarbejdet forslag til en politisk mødekalender, som omfatter de stående udvalg, Økonomiudvalget, Kommunalbestyrelsen samt Fritidsforum, Handicaprådet og 60+ Seniorrådet.

Lovgrundlag

Styrelsesloven.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at forslag til politisk mødekalender 2027 for udvalgets område godkendes.

BESLUTNING

Handicaprådet kan tilslutte sig til mødekalenderen for 2027.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.

Eventuelt

Beslutningstema

Eventuelt.

BESLUTNING

Mail fra Jette Moshage om handicapkørsel dagsordenssættes på næste møde.

Handicaprådet dagsordenssætter en drøftelse af en folder der skal oplyse om handicapvenlighed, når man søger om et anlægsprojekt.

Herudover ønskes drøftet hvordan Handicaprådet kan komme på forkant med høringssvar, eventuelt med besøg fra de forskellige udvalg en gang om året i et flow hen over året.

Der dagsordenssættes også et forslag om en fælles dag for Handicaprådet.

Herudover spurgte Inge Brun Christensen ind til et tidligere stillet spørgsmål om samspilsobservation.

Mødet den 24 november flyttes til det nye Idrætscenter i Toftlund.

Jette Moshage, Lars Rømer Olsen deltog ikke i behandlingen af punktet.

Søren Malchow deltog som suppleant for Claus Højsgaard.